

4. ARHITECTUL IULLIUS DOPPELREITER

Se cuvine să nu se uite omul pe a cărui planșetă s-au născut visuri frumoase pentru plăcerea ochiului, pentru viitorul unei urbe care era de altfel pînă nu demult lipsită de creația arhitectonică.

Iullius Doppelreiter s-a născut la Drobeta Turnu-Severin în anul 1878,¹ în familia unui dulgher. Tatăl său Iohan Doppelreiter, austriac de origine, venise în țară sub întiiul Hohenzöllern. Ia trei ani după detronarea lui Alexandru Ioan Cuza. Stabilit în orașul de vest al Olteniei, avea să se căsătorească la 41 de ani cu o româncă, o tinăără din Banat care număra doar 18—19 ani. Unicul lor copil, sosit pe lume odată cu independența țării, a fost crescut în spiritul tradițiilor românești, al respectului muncii și demnității umane.

Iulius Doppelreiter a urmat cursurile școlii primare în orașul natal de la Dunărea română, apoi a fost condus de tatăl său la Viena, în capitala imperiului habsburgic. La 15 ani, a fost dat în seama arhitectului Anton Madele, fost prieten al tatălui său, care lucra în biroul tehnic al rectorului politehnicii vieneze, Karl Hasenaner. Tinăărul oltean avea să lucreze, deci, ca proiectant sub îndrumarea unei mari personalități. Ulterior a învățat cu profesorul Camillo Sitte, directorul Școlii superioare de construcții și meserii din Viena, care a fost o altă personalitate recunoscută în vestul Europei. În răstimpul celor șase ani de învățătură, a făcut practică la societățile de construcții Union și Wienerbangelschaft, a urmat patru semestre la Școala de arhitectură și un semestru la Brno.

Iulius Doppelreiter s-a întors în țară la sfirșitul secolului, în 1899, la vîrsta de 21 de ani, pregătit să înceapă o muncă de durată în toate orașele Olteniei.

La Tîrgu-Jiu s-a stabilit în 1904, unde tatăl său a găsit mai mult mijloacele de a practica tîmplăria. În anul 1906 a descoperit la Vaideei și Viezevroiu pămîntul de cărămidă refractară și cahle, pe care l-a analizat la Berlin. În primii zece ani la Tîrgu-Jiu și-a consolidat un prestigiu deosebit, proiectînd mai toate clădirile orașului din acea vreme.

Războiul mondial dintii l-a dus pe front pentru apărarea Olteniei, apoi în Moldova, făcându-l să cunoască greul luptei și jertfa de sine. Părinții i-a pierdut în 1928, tatăl la Tîrgu-Jiu și mama în Banat. A rămas la Tîrgu-Jiu cu soția sa, Augusta.

La Tîrgu-Jiu a creat, între 1918 și 1928, dar și după aceea, cele mai frumoase clădiri ale orașului, ele fiind și azi fala arhitecturii locale dintre cele două războaie : Școala normală Tîrgu-Jiu, Școala de meserii din Tîrgu-Jiu, cula-muzeu de pe digul Jiului, casa pompelor de la C.F.R., fostul local al băncii comerțului etc. A construit și în alte localități : școala primară din Vulcan, spitale la Bumbești, Novaci, Pițic, Brădiceni, Hurezani, Peșteana-Jiu ; a reconstruit după o fotografie casa lui Tudor Vladimirescu din Vladimir, a reconstruit satul Măraști și a ridicat alte numeroase edificii.

Arhitectul Iulius Doppelreiter are un stil arhitectural propriu, născut din tradițiile caselor gorjene, cu scări exterioare și tindă însoțită, cu balcoane sub cupole peste caturi, plăcute la vedere și atrăgătoare. Casele lui sînt trainice, armonioase și îndeamnă la meditație.

Iulius Doppelreiter a trăit 70 de ani și s-a stins din viață în 1948 la Tîrgu-Jiu. Am cunoscut-o, la mulți ani după plecarea lui în neant, pe soția sa Augusta, care, în casa lor din Tîrgu-Jiu aflată pe b-dul Republicii, i-a ținut nestinsă amintirea, flacăra de zi și noapte, pînă la pieirea lor deopotrivă.

¹ Ilarie Hinoveanu : Un om care a construit case — Doppelreiter, în : „Ramuri”, anul I, nr. 4, noiembrie 1964, p. 4.